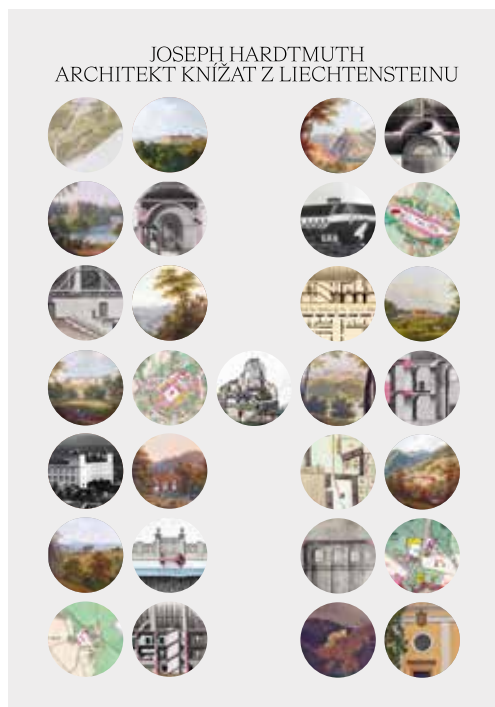

Joseph Hardtmuth, architekt knížat z Liechtensteinu

ŠABATOVÁ, Lenka (ed.) – LYČKA, Daniel – BORSKÝ, Pavel – ČERNOUŠKOVÁ, Dagmar

Lenka Šabatová

Po třech desetiletích od vydání souborné publikace Gustava Wilhelma *Joseph Hardtmuth 1758–1816, Architekt und Erfinder* vychází aktualizovaný korpus díla architekta, známého širší veřejnosti především jako autor řady staveb Lednicko-valtického areálu na jižní Moravě a vynálezce tužky. Cílem kolektivu autorů bylo jednak revidovat a doplnit seznam Hardtmuthových staveb, ale také detailněji popsat okolnosti jejich vzniku v kontextu služby liechtensteinského architekta.

Obr. 1. Obálka publikace *Joseph Hardtmuth, architekt knížat z Liechtensteinu*

Kniha je rozdělena do tří částí. První je věnována životu Josepha Hardtmutha a dotýká se i jeho vynálezů a rozvoje podnikatelských aktivit. Tématem obsáhlejší druhé části je organizace liechtensteinského stavebního podnikání na přelomu 18. a 19. století. Podrobně jsou popsány tehdejší změny ve správě stavebních záležitostí, které formovaly organizační strukturu a řízení volutpárních a hospodářských staveb a určovaly povinnosti a kompetence knížecích zaměstnanců stavebního oboru. Jedná se o dosud nezpracované téma, jemuž se zatím nevěnovala náležitá pozornost, ačkoliv jeho hlubší znalost je zásadní pro správné interpretace liechtensteinských staveb. Součástí jsou také medailony architektů a inženýrů, kteří u Liechtensteinů působili souběžně s Josephem Hardtmuthem, a samotných stavebníků, Hardtmuthových zaměstnavatelů, knížete Aloise I. Josefa (1759–1805) a Jana I. Josefa (1760–1836). Poslední částí knihy

je vedle uměleckohistorického zhodnocení Hardtmuthova díla zejména katalog připsaných staveb, čítající 77 položek. Jeho členění vychází z dobové kategorizace staveb, rozdělovaných do tří základních skupin: na knížecí domy a volutúár, patronátní stavby a hospodářské stavby. Závěrem je představena trojice technických inovací Josepha Hardtmutha, které byly přímo spojené s liechtensteinským stavebnictvím.

Texty předkládají řadu nových podstatných zjištění, která vycházejí z důkladné rešerše archivních pramenů. Prezentovány jsou všechny dosud známé Hardtmuthovy plány z fondů Moravského zemského archivu v Brně a knížecích liechtensteinských sbírek u nás i v zahraničí. Doprovází je množství dobového obrazového materiálu, znázorňujícího nejen samotné stavby, ale ilustrujícího i pestrost tehdejšího architektonického prostředí.

Monografie vznikla v rámci výzkumného projektu Hardtmuth: od uhlu k tužkařskému impériu (kód DG18P02OVV003) financovaného z Programu na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity na léta 2016 až 2022 (NAKI II).

Recenze

Obeplutí světa s korvetou Erzherzog Friedrich 1874–1876. Cestovatelské vzpomínky císařsko-královského námořního důstojníka Erwina hraběte Dubského

SUCHOMEL, Filip (ed.); překlady: DIMTER, Tomáš, MAGAR, Berndt, Praha: Vysoká škola uměleckoprůmyslová, 2022, 478 s.

Miloš Hořejš

V nedávné době se v knižní produkci Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze objevila publikace *Obeplutí světa s korvetou Erzherzog Friedrich 1874–1876* s podtitulem „Cestovatelské vzpomínky císařsko-královského námořního důstojníka Erwina hraběte Dubského“, která jen zdánlivě vybočuje ze zde běžně vydávaných titulů. Editorem a jedním ze dvou autorů je významný japanolog, dlouholetý vědecký pracovník VŠUP a současný ředitel Oblastní galerie v Liberci doc. PhDr. Filip Suchomel, Ph.D. Druhou spoluautorkou je jeho žena, historička umění a pracovnice Etnologického ústavu AV ČR, PhDr. Marcela Suchomelová, Ph.D. Autorské duo si tak zopakovalo spolupráci z knihy *Námořní deník Erwina Dubského: sbírka albuminových fotografií ze 70. let 19. století z Japonska*, která vyšla v roce 2006 v Moravské galerii v Brně, či z knihy *A z mlhy zjevily se útesy čínské: obraz Číny v prvních fotografiích* vydané v roce 2010 ve spolupráci nakladatelství Arbor vitae a Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze.

Recenzovaná práce vznikla za podpory projektu „Kreativita a adaptabilita jako předpoklad úspěchu Evropy v propojeném světě“, financovaného z Evropského fondu pro regionální rozvoj a řešeného na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy.

Podkladem edice byly deníky hraběte Erwina Antonína Dubského (1836–1909), příslušníka starého českého šlechtického rodu, později moravského rodu Dubských z Třebomyslic, fregatního kapitána, který na svých zámořských cestách navštívil exotické krajiny Dálného východu. Své dojmy si nenechal jen pro sebe, ale navštívená místa zdokumentoval prostřednictvím jedinečné kolekce předmětů z Japonska, Číny a Severní Ameriky, včetně rozsáhlé sbírky více jak 500 kusů albuminových fotografií adjustovaných do osmi alb s názvem „Von der Weltumsegelung S. M. Corvette Erzherzog Friedrich 1874–1876“. Soubor fotografií se stal předmětem zmíněné studie *Námořní deník Erwina Dubského: sbírka albuminových fotografií ze 70. let 19. století z Japonska*.